

залежить від якості та частоти зворотного зв'язку з усіма членами трудового колективу підприємства. Найкращим методом подолання супротиву членів організації вважається розширення та налагодження стійких зв'язків між керівництвом та підлеглими, підвищення рівня освіти працівників. Перш за все ідеолог проведення організаційних змін на підприємстві повинен зустрітися з керівниками та співробітниками усіх ланок для пояснення необхідності змін. Обов'язковим для досягнення успіху є формування плану проведення організаційних змін на підприємстві, а у випадку його зміни, працівникам повинна надаватись можливість обговорення причин цього та висловлення своїх думок щодо нового плану.

Швидка та ефективна реалізація організаційних змін можлива лише за використання сучасних інформаційних технологій, нових методів управління та економіко-математичного моделювання, новітніх виробничих технологій та обладнання. Такий підхід дає можливість прогнозування нових можливих моделей організації, проведення їх комплексного аналізу, а також проведення постійного моніторингу стану зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства та визначення необхідних змін відповідно до поставленої мети. Крім того, методи і програмні засоби полегшують створення ефективних моделей інформаційних систем для впровадження змін на конкретному підприємстві.

4. Крупа К. Методи організаційних змін у регулюванні економічних процесів: Монографія. - Львів: видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. - 342с.

5. Galpin T. Connecting culture to organizational change. - HRMagazine, 1996, number 41, p. 85-90

6. Hummer M., Champy J. Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. - Harper Business, 1994.

Н.І. Камінська, С.С. Прийма

Львівський національний університет імені Івана Франка

МЕТОД МОДЕЛЕЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

N.I. Kaminska, S.S. Pryima

METHOD OF MODELS AS TOOLS OF ECONOMIC ANALYSIS

Суттєвий вплив на розвиток ринкових процесів в економічній системі України має те, що більшість підприємств та економістів-аналітиків не враховують у своїх рішеннях того, що кожний учасник ринку взаємопов'язаний з іншими членами суспільства, а отже має вплив фактично на всю ринкову систему. Протиріччя, що виникають внаслідок неврахування цього факту й спричиняють наявні негаразди у проведенні ринкових реформ створюють умови, що не дають нормально спрацьовувати об'єктивним ринковим законам. Більшість підприємств намагаються якомога

швидше отримати якнайбільший прибуток і зберегти мобільність капіталу. Наслідки таких помилок можуть бути дуже різними – від банкрутства підприємства до розпаду економічної системи країни внаслідок помилок на рівні державних рішень.

В процесі пізнання законів ринку приходить на допомогу ефективний інструментарій сучасної математичної науки. Тобто, при наявності залежностей, які можливо виразити математично, досить нескладно оцінити стан та процеси, що відбуваються в системі, а також спрогнозувати її подальший розвиток.

Такі математичні моделі є інструментом оцінки наявної ситуації та впливу чинників ринку на розвиток системи або її суб'єкта і отже визначити тенденції розвитку системи за конкретних значень параметрів ринку. Якщо модель побудована в відповідності із економічними законами, вона дає можливість досить точно прогнозувати процес розвитку існуючої системи, охарактеризованої конкретними параметрами. Такими параметрами моделі мають бути лише основні чинники, що впливають на діяльність економіко-виробничої системи, наприклад: місткість ринку; дефіцит ринку; ціна рівноваги; постійні та змінні витрати; тривалість виробничого циклу; початковий обсяг пропозиції. Але жодна модель, скільки б факторів ринку вона не враховувала, не здатна повністю кількісно передбачити наслідки змін в системі. Іншими словами, застосування математичних моделей не є панацеєю від усіх неприємностей та несподіванок, які так часто трапляються на ринку. Але беззаперечним позитивним аспектом моделей є зниження ризиків в діяльності економіко-виробничої системи, тобто вони дозволяють отримати точні та однозначні тенденції розвитку. Отже побудова і використання моделей в роботі економіко-виробничої системи є дуже важливою складовою управлінського процесу на ньому. Варто зазначити, що необхідним на даний час є створення і формування громадської думки щодо використання математичних моделей в економіці, особливо на рівні потужних фінансових інститутів та у виробленні стратегічних державних рішень, які стосуються розвитку ринкових відносин. За таких умов можуть бути зроблені важливі й виважені кроки до довгоочікуваної стабілізації економічних процесів.

Математичні моделі сприяють відслідковуванню динаміки зміни економічних параметрів, наприклад, для економіко-виробничої системи - як буде змінюватися рівень пропозиції в залежності від зміни того або іншого параметра при фіксованих інших. Так, на ринку дефіцитних товарів попит на ці товари досить великий, що є причиною дуже високих цін, в той час як витрати на виробництво цих товарів в середньому можуть бути невеликими. Це аж ніяк не може свідчити про ефективність ведення діяльності, а говорить лише про інтуїцію власника даного підприємства, який вчасно і вдало може вкласти гроші у виробництво і забезпечити для себе економічний успіх. Але тривалий час така ситуація не зберігатиметься, прибутковість такого виробництва приверне увагу багатьох виробників, і товар перестане бути дефіцитним. В такому випадку уцілюють лише ті економіко-виробничі системи, які через

ефективне керування та використання ресурсів, зможуть реально знизити собівартість своєї продукції.

Аналогічно можна розглянути вплив зміни тривалості виробничого цикла на обсяг пропозиції виробника. Чим коротший виробничий цикл товару, тим скоріше будуть обертатися вкладені у виробництво кошти. Так, якщо економіко-виробничій системі вдається скоротити свій виробничий цикл (при незмінних інших показниках господарської діяльності), то її прибуток збільшиться. А виходячи з припущення про те, що швидкість зміни пропозиції пропорційна швидкості зміни прибутку, то логічно зробити такий висновок: чим менша тривалість виробничого циклу, тим більший обсяг виробництва продукції.

В підтвердження важливості модельних експериментів аналізу впливу параметрів економіко-виробничої системи на обсяг пропозиції необхідно також сказати про дефіцит ринку. З ростом дефіциту на той чи інший товар, ціна на нього також буде змінюватися в бік її збільшення. Це означає, що прибуток, який отримує економіко-виробнича система, буде збільшуватись і це підтверджують модельні дослідження.

Література:

Ляшенко І.М. Економіко-математичні методи та моделі сталого бізнесу / І.М. Ляшенко – К., 1999. – 234 с.

Цены и ценообразование / [Под ред. В.Е. Есипова]. – СПб "Питер", 2002. – 464с.

Н.І. Камінська, І.М. Шиш

Львівський національний університет імені Івана Франка

Вінницький національний аграрний університет

РЕСУРСОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

N.I. Kaminska, I. Shysh

PROVISION OF RESOURCES MANUFACTURING PROCESSES

Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання може бути ефективною лише за умови оптимального забезпечення їх необхідними ресурсами, що класифікуються за певними ознаками.

Капітал як фактор виробництва є майном (засобами виробництва), що використовується в процесі господарської діяльності. Капітал існує у продуктивному використанні саме тоді, коли його власники одержують доходи від користування та володіння своїм майном.

Праця, як широкий термін – вживається для характеристики фізичних, розумових, професійних, моральних якостей (здібностей) людей, застосовуваних у виробництві товарів і послуг.